

Богашко О. Л.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Прагнення України перейти до нового етапу суспільно-економічного розвитку відбувається в умовах становлення її державності та регіоналізації економіки, зростання самостійності регіонів і утвердження їх як відносно самостійних суб'єктів господарювання, що мають свої повноваження та обов'язки. Інноваційний потенціал регіонів виступає базовою характеристикою їх інноваційної діяльності, в той час як забезпечення інноваційного розвитку регіонів – одне з основних завдань регіональних органів управління.

Завдання держави полягає у формуванні і впровадженні інноваційної стратегії або довгострокового плану розвитку держави, в основі яких – реалізація інноваційних цілей та пріоритетів розвитку регіонів України. Лише завдяки впровадженню ефективної інноваційної політики як на державному, так і на регіональному рівнях можливий швидкий перехід до інноваційного типу розвитку та забезпечення зростання ролі регіонів у стабілізації вітчизняної економіки.

Основними елементами інноваційного середовища регіону є державні та місцеві органи влади і управління, організації основної інноваційної діяльності (прикладна наука, крупний, середній і малий бізнес), організації з надання послуг (освіта, наука, інфраструктура), населення.

Регіональна структура господарства містить елементи, кожний з яких виконує певні функції в складній господарській системі країни. В науці та практиці України виділяють такі типи регіонів:

- згідно із Законом України „Про стимулювання розвитку регіонів” регіоном вважається визначене законодавством територіальне утворення субнаціонального рівня з системою органів виконавчої влади й органів місцевого самоврядування [1];

- згідно із Законом України „Про місцеве самоврядування в Україні”, адміністративно-територіальними одиницями в Україні є область, район, місто, район у місті, селище, село. Первинними суб'єктами місцевого самоврядування, основними носіями його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. Таким чином, вони також є регіональними утвореннями субнаціонального рівня з системою органів місцевого самоврядування [2];

- згідно із Законом України „Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України”, розробка прогнозних і програмних документів економічного й соціального розвитку здійснюється для областей, районів і міст. До регіональних утворень додається ще й територія адміністративного району.

Пропонуємо розглядати регіон як адміністративно-окреслену, територіально цілісну частину країни, яка має характерний комплекс природних, трудових, матеріальних, інформаційних та інших ресурсів, що визначають її спеціалізацію і економічні зв'язки та напрям господарської діяльності в системі державного господарства, забезпечують відтворювальний процес розвитку, сприяють економічній самостійності у вирішенні внутрішніх питань життєдіяльності.

Під інноваційним розвитком регіону слід розуміти процес змін, що характеризується цілеспрямованістю, необоротністю, науковою чи творчою новизною, кількісними і якісними перетвореннями у функціонуванні економіки окремої території та спрямований на значне покращення життєдіяльності людей, що там проживають.

До сучасних принципів регіонального управління інноваційним розвитком можна віднести:

- Принцип цільового управління.
- Використання регіональних переваг.

- Поєднання інтересів всіх учасників.
- Принцип економічної самостійності.
- Принцип самофінансування.
- Принцип відповідальності за реалізацію функцій управління.
- Принцип децентралізації.

Інноваційну регіональну політику можна визначити як систему заходів, напрямків діяльності держави, які ставлять перед собою мету створення комплексного механізму підтримки інноваційної діяльності, підвищення конкурентоспроможності наукоємної продукції через систему інституціональних перевтілень, розробок і удосконаленню нормативно-правової бази та розвитку інфраструктури інноваційного процесу на регіональному рівні.

У світі діють дві основні моделі управління регіональною інноваційною політикою – американська та японська. Американська модель у своїй основі має повну автономію підприємництва, принцип вільної конкуренції і базується на регулюванні ринку великими міжнародними корпораціями. Технологічний розвиток здійснюється за допомогою виділення окремих пріоритетних галузей. Американська модель передбачає найбільш повну автономію підприємництва. Схожу модель використовує Великобританія.

Для забезпечення інноваційного розвитку регіонів, посилення їх впливу на економічне зростання і підвищення конкурентоспроможності країни в цілому необхідно забезпечити [3, с. 103]:

- реформування оплати праці, перехід від низьковартісної до високовартісної робочої сили. Забезпечити тісний зв'язок оплати праці з рівнем кваліфікації, нагромадженим людським капіталом та ефективністю його використання;

- зростання доходів населення, зниження їх диференціації, підвищення рівня та якості життя основної маси населення регіонів;

- модернізацію та суттєвий розвиток загальної, професійної та вищої освіти, підвищення якості освіти, формування сучасних професійних навиків і компетенцій, креативних здібностей, інноваційно значимих рис людини, запровадження системи безперервної освіти впродовж життя;

- використання нових фінансових та організаційних механізмів розвитку регіональної інноваційної інфраструктури на основі залучення коштів держави, бізнесу, населення, створення нових організаційних форм по підтримці здійснення інноваційної діяльності;

- стимулювання інноваційного розвитку регіонів шляхом розробки регіональних стратегій, програм інноваційного розвитку та забезпечення їх реалізації;

- створення нових організаційних структур, що здійснюють інноваційну діяльність, сприяють упровадженню нової техніки і технологій у виробництво;

- створення регіональних комісій з науково-технічної експертизи розробок, які пропонується впроваджувати на підприємствах регіону.

Список використаної літератури:

1. Закон України „Про стимулювання розвитку регіонів” від 08.09.2005 р. № 2850-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548.
2. Закон України „Про місцеве самоврядування в Україні” від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
3. Гріневська С. М. Стратегічні засади інноваційного розвитку в соціальному розрізі / С. М. Гріневська // Вісник Донецького національного університету, Серія В: Економіка і право. Вип. 1. – 2008. – № 1. – С. 97 – 105.